

Nieuw Haags Peil 21 november 2010

De afgelopen week stond volledig in het teken van de PVV en fractieleden die in opspraak zijn gekomen. In deze week hebben we vanaf dinsdag dagelijks meer dan 1500 personen ondervraagd en de resultaten zijn dus gebaseerd op circa 7500 ondervraagden.

Hoewel het zeker zo is dat de ontwikkelingen van de afgelopen week een negatief effect hebben gehad op de electorale positie van de PVV is het zeker niet in die mate geweest als velen denken. Tot vorige week was de PVV de partij die de meest loyale kiezers had en ook het meeste won van andere partijen (met name van VVD en CDA). Het vertrouwen in Wilders was erg hoog onder de eigen kiezers (8,5). Daarom stond de PVV op een winst van 7 zetels. Dat is deze week wel minder geworden, maar op dit moment zijn er nog geen echt structurele veranderingen onder het electoraat te zien. Het vertrouwen in Wilders onder de PVV-kiezers is maar iets gedaald (naar 8,1). Het vertrouwen bij de VVD-kiezers (6,0) en CDA-kiezers (4,5) in Wilders is niet veranderd. Uiteindelijk is de PVV 3 zetels gedaald, doordat enerzijds het aandeel PVV-kiezers dat zegt het nu niet te weten met 6% is gestegen en anderzijds de winst t.o.v. de VVD wat is afgenomen.

De conclusie is duidelijk: De PVV is voor de PVV-kiezers Wilders, Wilders en nog een keer Wilders. En zolang zijn geloofwaardigheid bij zijn eigen kiezers niet fors is aangetast zal de positie van de PVV electoraal sterk blijven.

Naast de winst van 2 zetels van de VVD, die daardoor op 36 zetels is gekomen, stijgt het CDA 1 zetel. De PvdA is nog steeds aan het dalen en de SP is weer 1 zetel gestegen. Daarmee staat de PvdA samen met het CDA op de gedeelde 4e en 5e plaats. Het vertrouwen van de PvdA-kiezer in Cohen (7,1) is dus 1 punt lager dan die van de kiezers van de PVV in Wilders en de kiezers van D66 in Pechtold. En is 1,5 lager dan die van de SP-kiezers in Roemer en van de Groen Links-kiezers in Halsema.

De SP is inmiddels naar 19 zetels gestegen, de hoogste score van die partij sinds 2 jaar. Roemer heeft ook de hoogste vertrouwensscore overall van alle fractievoorzitters.

Op de site van Peil.nl staan de resultaten van onderzoek over een aantal andere politieke onderwerpen van deze week. Onder de tabel gaan we nog even in op de tussentijdse Gemeenteraadsverkiezingen van a.s. woensdag

Peiling van politieke voorkeur

<i>in zetels Tweede Kamer</i>	TK2010	14-11 2010	21-11 2010	Vershil vorige week	Vershil TK2010
VVD	31	34	36	2	5
PvdA	30	17	16	-1	-14
PVV	24	31	28	-3	4
CDA	21	15	16	1	-5
SP	15	18	19	1	4
D66	10	13	13		3
Groen Links	10	13	13		3
ChristenUnie	5	6	6		1
SGP	2	2	2		
Partij voor de Dieren	2	1	1		-1
Andere partij	0	0	0		
Totaal	150	150	150		
VVD+PVV+CDA	76	80	80		4

Aanstaande woensdag worden er in 17 gemeenten gemeenteraadsverkiezingen gehouden. In 7 omdat er recentelijk een herindeling heeft plaatsgevonden (zoals Bodegraven-Reeuwijk, Oss, de Ronde Venen, Stichtse Vecht, Sneek en Medemblik). En in 10 gemeenten waar in maart 2010 niet gestemd is omdat er een herindeling zou komen, maar die is door de val van het kabinet niet doorgegaan. Dit betreft de gemeenten rond Bussum-Naarden, Bergen (L) en rond Woudenberg.

In aantal, zowel als bewoners, betreft het verkiezingen voor ongeveer 4% van de Nederlandse kiezers. Hoewel bij dit soort tussentijdse verkiezingen - zeker als er ook nog gemeentelijke herindelingen bij zijn betrokken- lokale factoren een forse rol kunnen spelen, worden die uitslagen van 24 november a.s. toch interessant.

Woensdagavond zullen die uitslagen bekend worden. Om die uitslagen enigszins landelijk te kunnen interpreteren is het relevant om een kader aan te geven. De uitslag zal in die 17 gemeenten vergeleken worden met die van maart 2006, maar sindsdien zijn de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 gehouden en de Tweede Kamerverkiezingen. Als referentie voor de uitslagen van aanstaande woensdag worden nu de belangrijkste partijen behandeld.

Woensdagavond zullen die uitslagen binnenkomen. Om die uitslagen enigszins landelijk te kunnen interpreteren is het relevant om een kader aan te geven. De uitslag zal vergeleken worden met die van maart 2006, maar sindsdien zijn de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 in de overige gemeenten gehouden en de Tweede Kamerverkiezingen. Als referentie voor de uitslagen van aanstaande woensdag worden nu de belangrijkste partijen behandeld.

De gemeenteraadsverkiezingen van 2006

In maart 2006 was de PvdA de grote winnaar. Er werd een tegenwaarde gehaald van minstens 50 landelijke Tweede Kamerzetels. Groen Links en de SP stonden op circa 10 zetels en D66 daar nog duidelijk onder.

De VVD werd als de grote verliezer beschouwd (Van Aartsen trad daarom af) met een score van rond de 25 zetels. Het CDA deed het voor die tijd matig met een score rond de 30 zetels. De lokale en leefbaar partijen haalden meer dan 20% van alle stemmen. De PVV deed toen nergens mee.

De gemeenteraadsverkiezingen van 2010

De PvdA verloor circa 40% van haar gemeenteraadszetels, maar minder dan kort ervoor verwacht werd. De val van het kabinet bracht de PvdA naar een landelijke waarde van rond de 25 zetels. Groen Links won iets, maar D66 was op links de grote winnaar met een tegenwaarde van rond de 16 landelijke zetels. De SP deed het slecht (Agnes Kant trad kort erna af).

Aan de rechterkant deed de PVV het goed in de 2 gemeenten waar het meedeed. In de rest van het land haalden VVD en CDA vrijwel evenveel stemmen (ook als de PvdA). Ieder dus rond de 25 landelijke zetels. Voor de VVD was dat winst en voor het CDA verlies. De lokale partijen deden het over de hele linie beter dan in 2006 (zeker doordat de PVV vrijwel nergens meedeed).

De Tweede Kamerverkiezingen 2010

Vergeleken met de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 was de VVD verder gestegen en het CDA in gelijke mate gedaald. De PvdA was ook verder gestegen (iets minder dan de VVD). De SP deed het beduidend beter dan de gemeenteraadsverkiezingen, D66 duidelijk minder. De PVV nam voor een fors deel de omvang van de lokale partijen over.

De interpretatie van de uitslag van 24 november a.s.

Juist omdat de reeds uitgevoerde gemeentelijke herindeling of de mogelijk aanstaande gemeentelijke herindeling een effect zal hebben op de verkiezingen zal het niet zo zijn dat in iedere gemeente dezelfde trend in de uitslag herkenbaar zal zijn. Maar toch kan verwacht worden dat over het algemeen -bij de vergelijking van de uitslag met die van de gemeenteraadsverkiezingen uit 2006- de volgende trend herkenbaar zal zijn:

- (heel) goede uitslagen voor de lokale partijen
- halvering of meer van de PvdA (beduidend slechter dan bij de Tweedekamer verkiezingen en ook slechter dan de landelijke trend van de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2010).
- sterke winst van SP en D66 t.o.v. 2006
- een duidelijke winst van de VVD t.o.v. 2006 en een duidelijk verlies van het CDA t.o.v. 2006.

Bij de laatste 4 partijen is de vergelijking met de uitslag van de Tweede Kamerverkiezingen moeilijk te maken doordat enerzijds de PVV niet meedoet en er nogal wat lokale partijen meedoen, die doorgaans meer kiezers van de rechterkant dan van de linkerkant achter zich krijgen.

Bij een heel lage opkomst, hetgeen bij tussentijdse gemeenteraadsverkiezingen nog wel eens gebeurt, kan dat een slecht resultaat van het CDA wat maskeren, omdat de oudere kiezers trouwer opkomen en daar doet het CDA het veel beter bij dan bij jongere kiezers.

Resumerend kan dus verwacht worden dat de trend die uit de 17 gemeenten op 24 november te halen is met name zal zijn dat ten opzichte van 2006 de PvdA een zeer grote nederlaag in die gemeenten zal lijden, de VVD -en in sommige plaatsen de lokale partijen- als de grote winnaar zal worden gezien. En dat SP en D66 t.o.v. 2006 fors zullen winnen, daar waar ze meedoen. Het CDA ten slotte zal het duidelijk slechter doen dan in 2006, maar het zou kunnen zijn dat er geen verlies is t.o.v. de Tweede Kamerverkiezingen van 2010 (door de lage opkomst en het feit dat de PVV niet meedoet). Ten opzichte van 2006 lijkt Groen Links slechts een kleine winst te behalen.